

4699
АКАДЕМІЯ НАУК УРСР
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ

О. Л. ЛИПА

ДЕНДРОФЛОРА УРСР



ВИДАВНИЦТВО АКАДЕМІЇ НАУК УРСР

Вр. 1699

А К А Д Е М І Я Н А У К У Р С Р
І Н С Т И Т У Т Б О Т А Н І К И

О. Л. Л И П А



ДЕНДРОФЛОРА УРСР

ЧАСТИНА ПЕРША

ХВОЙНІ ПОРОДИ САДІВ І ПАРКІВ УРСР

(З ТАБЛИЦЯМИ ДЛЯ ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ)



ВИДАВНИЦТВО АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
КИЇВ 1939

ПЕРЕДМОВА РЕДАКТОРА

Оглядаючись на минуле, ми бачимо, що в дореволюційній Росії наукові роботи в галузі інтродукції рослин були в зачатковому стані. Ми навіть не помилились, коли скажемо, що в дожовтневій Росії наукової експериментальної роботи по інтродукції взагалі не існувало.

Тільки після Жовтневої Соціалістичної Революції, за безпосередньою вказівкою Володимира Ільча Леніна, питанням селекції, інтродукції і акліматизації рослин був даний відповідний напрям. Заходи Радянського уряду для звільнення нашої соціалістичної батьківщини від залежності від капіталістичних держав були справді грандіозні, небачені в історії людської культури. Крім створення величезної сітки науково-дослідницьких установ, крім великого числа наукових експедицій у всі країни земної кулі, була віддана виключна увага роботам І. В. Мічуріна, якому на схилі років була дана всебічна допомога і всі можливості для плідотворної діяльності.

В результаті всього цього ми маємо не тільки ряд блискучих наукових досліджень, не тільки армію наукових працівників і багато учених з світовими іменами,—ми маємо мільйони гектарів нових культур, продукція яких забезпечує нашу промисловість цінною сировиною, звільняючи її від залежності від капіталістичних країн.

Наукова думка в галузі інтродукції в теперешній час знаходиться в стадії свого дальшого росту і розвитку. Особливо безмежні можливості і перспективи є для інтродукції в справі лісорозведення і зеленого будівництва. В цих галузях народного господарства нашої країни наукові роботи по інтродукції деревних і чагарникових порід знаходяться ще в початковій стадії. Інтродукція більш продуктивних деревних і чагарникових порід, які дають нашій промисловості цінну деревину, плоди, дубильну кору та ін., має величезне значення для лісної, хімічної, шкіряної, харчової промисловості, а також для авіабудівництва. Цим пояснюється, чому в тематичні плани науково-дослідних інститутів системи Наркомлісу, Наркомзему, Головного управління лісоохорони, Академії комунального господарства включені проблеми розведення екзотів, селекції цінних рослин і т. д.

Однак ця тематика може бути здійснена лише при наявності об'єктів, на яких будуть проводитися спостереження і дослі-

дження або які будуть вихідним матеріалом для селекційних робіт і гібридизації.

Коли взяти до уваги особливість деревних порід—пізно плодоносити, змінювати свої біологічні властивості в різному віці, різко змінюватися під впливом зовнішнього середовища, плодоносити періодично і т. д., то шлях виконання науково-дослідницьких робіт по інтродукції уявляється довгим і трудним. Тому паралельно з дослідями розведення нових цінних деревних порід постає конча необхідність вивчити ріст і стан наявних уже насаджень в наших садах і лісових масивах і парках. Потреба в такій дослідній роботі відчувалася давно, і ще в 1925—1926 рр. питання про такі дослідження порушувалося Науковим комітетом Наркомзему УРСР, Центральним управлінням лісами УРСР, Інститутом прикладної ботаніки і нових культур та ін. Навіть більш того: цими установами був розпочатий опис парків і садів УРСР. Було доручено проф. В. Н. Андрееву, Н. Л. Давидову і цілому ряду наукових працівників описати наявні у нас парки. Однак ця робота не була повністю здійснена, бо проф. В. Н. Андреев обслідування провів, але матеріалів не опублікував; Н. Л. Давидов устиг описати тільки Весело-Боківський парк: раптова смерть перервала його роботу. Деякі парки також були описані іншими авторами, але ці описи неповні або визначення рослин у них були зроблені неправильно, або, нарешті, ці описи просто малограмотні. Таким чином, дуже важлива робота не була повністю здійснена в тому обсягу, як це необхідно для постановки серйозних досліджень.

Дана робота тов. О. Л. Липи цілком відповідає тим завданням, які ми вважали необхідними в частині опису наших екзотів. Виключною цінністю цієї роботи є: точне визначення і опис видів і більш дрібних таксономічних форм, правильні їх назви, детальна синоніміка, їх стан і умови, в яких вони ростуть. Крім того, досить важливим для дослідників всіх категорій є опис розмірів окремих рослин і точні вказівки їх місцезнаходжень (парк або лісопарк, місто, вулиця, № будинку і т. д.).

Це дає змогу дослідникам легко знайти необхідну їм породу або форму, простежити за її ростом і розвитком на протязі ряду послідовних років. Нарешті, це дасть змогу нашим організаціям по охороні пам'яток природи легше орієнтуватися в питанні охорони окремих видів.

Ця праця т. Липи, виконана ним в результаті упертої, кропікої роботи, повинна стати настільною книжкою радянського лісовода, дендролога, архітектора, і доводиться тільки висловити жаль, що в цьому напрямі ми маємо лише опис представників класу хвойних. Будемо сподіватися, що автор не обмежиться хвойними і опише так само блискуче листяні породи наших садів і парків.

В. Шмідт